

A szebasztei negyven szent vértanú

EGYHÁZUNK MÁRCIUS 9-ÉN EMLÉKEZIK MEG KIS-ÁZSIA EGYKOR ÖRMÉNY TÖBBSÉGŰ VIDÉKÉN FEKVŐ SZEBA SZTE VÁROSÁBAN MEGDICSŐÜLT NEGYVEN SZENT VÉRTANÚRÓL, AKIK A 4. SZÁZAD ELEJÉN SZENVEDTEK A HITÜKÉRT KÜLÖNÖSEN KEGYETLEN HALÁLT.

Történetük szerint a gonosz kormányzó ugyanis arra ítélte ezeket a derék katonákat, akik többszöri fenyegetés és gyökös ellenére sem voltak hajlandók keresztény hitüket megtagadni, hogy meztelenül állítsák őket éjszakára a város falain belül fekvő tó befagyott jégére. A tó partján álló fürdőt azonban jól befűtette, arra gondolva, hogy ha valamelyik meggondolná magát, legyen hová menekülnie és felmelegednie. A katonák azonban nem retentek meg, bátran vállalták a szokatlan kinhalált. Csúpnak egy akadt közülük, aki inkább a fürdőt, vagyis a menekülést választotta. A többiek kitartását látva azonban a fürdő őrzésére kirendelt katona annyira megrendült, hogy a menekülő helyére állva önként osztozott sorsukban, ő is vállalta a fagyhalált. A vértanú katonák tisztelete nagyon hamar elterjedt az egyházban. Nagy Szent Bazil és Nüsszai Szent Gergely egyházatyja is mondott dicsőítő beszédet a szenvedésükről. Az előbbtől egy, az utóbbtól három is olvasható most már magyarul is Simonné Pesthy Mónika fordításában. (Lásd: *Űő, Vértanúk és keresztény identitás*, Budapest, 2021, 105–114, 138–146, 150–165).

A katonák szenvedése a keresztény művészeket is megihlette. Vértanúságuk ábrázolása – a vizes tematika okán – gyakran a bizánci templomok nyugati előcsarnokában, a keresztelomedence közelében kap helyet. Az egyik legszebb példa egy bizánci elefántcsont-faragványon, egy triptichon középső tábláján maradt fenn, amely ma a szentpétervári Ermitázs gyűjteményében található (nyitott állapot-

ban: 18,5 x 24,2 cm). A tárgy minden bizonnyal Konstantinápolyban készült. A 10. század végére vagy inkább a következő század elejére datálják, de egyes vélemények szerint a 14. században készült. Biztosnak tűnik, hogy a középső jelenet és a szárnyakon álló katonaszentek mögötti, aranycsillagokkal díszített kék, festett ég későbbi beavatkozás eredménye. A triptichon ezüstkerete is későbbi lehet.

A középső tábla alsó felét a jégen didergő, a klasszikus művészet szépségeideálját idéző katonák mozgalmal csoportja tölti ki. Többségük már összegörnyedt a dermesztő hideg hatására, némelyik pedig az égen dicsfényben feltűnő, trónon ülő mindenható Üdvözítőre tekint, akinek rettegve, kezüket letakarva hódol az angyalok két csoportja. A kép jobb oldalán, középtájon a megfutamodó katona alakja is feltűnik, már csak hátát és lábát látjuk a bizánci fürdőbe bújó kis figurának. A vértanúk más ábrázolásain gyakran negyven korona vagy koszorú ereszkedik le az égből, egyértelműen jelezve a szenvedőkre váró égi jutalom dicsőségét.

Először óvodás vagy kisiskolás koromban hallottam a szebasztei vértanúk történetét egyik templomi hittanórán, Apukám elbeszélésben. A létszámukon túl a jégfal s a megfutamodó helyére lépő másik katona alakja maradt meg emlékezetemben. Az itt bemutatott bizánci faragványt pedig családi könyvtárunk egyik albumában láttam először, szintén akkoriban (*Bizánci művészet szovjet múzeumokban*. Leningrád – Budapest, 1977, 123–127. kép, 293–294). Ezzel a kis írással szeretettel emlékezem szüleimre, különösen a közelmúltban eltávozott Anyukámra, akitől először hallottam a giccs és a magasművészet közötti feszültségről, s akitől nem kis küzdelmek árán, de megtanultam értékelni és szeretni az ikonok gyakran nehezen megközelíthetőnek tűnő művészetét.

Motorosok!

Várunk Benneteket
közös
motorozásunkra
március 19-én.

TALÁLKOZÓ: 10.30
hajdúnánási M3 MOL-kút

ÜTICÉL: a kálmánházi M3 MOL-kútnál
felállított kereszt.

9 órakor az alábbi helyszínekről indulunk
a találkozási pontra:

Debrecen (Haramura Béla +36 20 213 4505)
Nyíradony (Nádró János +36 30 938 7214)
Kisvárdá (Szirmai Máté +36 30 257 5308)
Nyírbátor (Karakó Roland +36 30 513 3949)
Nyíregyháza (Pásztor Richárd +36 30 924 1989)

Szeretettel várunk!

Görögkatolikus Motorosok